

МІЗЯКІНА Н.О.,

аспірант Житомирського державного технологічного університету

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Фінансова звітність є основним інформаційним джерелом оцінки підприємства та аналізу показників його діяльності у всьому світі. На її основі приймаються важливі та принципові рішення у сфері бізнесу.

Журнал Forbes при формуванні рейтингу 2000 найбільших компаній використовує чотири показники – ринкову капіталізацію, величини виручки, чистого прибутку, активів. Причому три останні з них – бухгалтерські, їх джерелом є фінансова звітність компаній за останній фінансовий рік [6].

Тому за таких умов у користувачів неправдивої фінансової звітності виникають ризики щодо прийняття нерациональних рішень. Ризики фальсифікації фінансової звітності – ймовірність викривлення чи спотворення даних фінансової звітності за умов існування факторів ризику фальсифікації звітності підприємства, можливості її здійснення та суб'єкта даного явища.

Дослідженням питань у сфері фальсифікації фінансової звітності займались такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як С.М. Бичкова, М.Ю. Брюханов, М. Баукус, А.В. Озеран, С. Сімпсон, Л.В. Сотнікова, Д. Неар, С.Ф. Легенчук, М.М. Шигун та інші.

Оскільки достовірна та правдива фінансова звітність – це важливий і необхідний елемент розвитку фінансового ринку, в тому числі, українського, сучасна ситуація в країні та за її межами вимагає максимальної довіри учасників світового ринку один до одного, розуміння реального стану діяльності конкретного суб'єкта господарювання з

урахуванням всіх можливих ризиків його діяльності. Тому інформація, яка представлена у фінансовій звітності підприємства повинна формуватися на принципах довіри та стабільності.

Найбільш поширеними способами викривлення інформації у фінансових звітах підприємства: є спотворення інформації щодо виручки та прибутку підприємства, використання некоректних оцінок визначення справедливої вартості активів та зобов'язань, суттєве завищення вартості активів, формальний підхід до формування інформації у примітках до річної фінансової звітності.

Серед важливих методів виявлення та запобігання фактам спотворення інформації у звітах підприємства – це дослідження особливостей нормативного регулювання попередження фальсифікації фінансової звітності, зокрема аналіз норм вітчизняного і міжнародного законодавства з метою їх гармонізації та уникнення колізій.

В Україні державне регулювання операцій щодо попередження фальсифікації звітності здійснюється за допомогою Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1], у якому зазначено, що фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі, та П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” [5], де надається класифікація подій після звітної дати і чітко визначаються методи відображення змін у обліку та звітності, що є наслідками таких подій. Що стосується міжнародного регулювання даного питання, то підприємства різних країни, які складають фінансову звітність відповідно до рекомендацій міжнародних стандартів користуються нормами таких стандартів, як Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 10 “Події після дати балансу” [2], Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках і помилки” [3] та Міжнародні стандарти аудиту (МСА) 560 “Подальші події” [4].

У процесі дослідження особливостей регулювання операцій щодо попередження фальсифікації звітності визначено особливості нормативного регулювання виправлення помилок у звітності підприємства на міжнародному та національному рівні, проаналізовано суттєві відмінності положень національного та міжнародного стандартів в частині виправлення помилок у фінансових звітах, які полягають у відсутності ряду положень у чинному П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, зокрема у П(С)БО 6 не визначено: дати затвердження фінансових звітів у випадку, коли ці звіти після їх затвердження керівництвом надаються акціонерам (або Спостережній раді) для затвердження; порядку оновлення інформації, якщо суб’єкт господарювання після дати балансу отримує інформацію про умови, що існували на дату балансу; відсутня чітка регламентація питань щодо розкриття інформації суб’єктами господарювання про дату затвердження фінансових звітів до випуску, про те, хто дав дозвіл на затвердження звітів та факт внесення змін власниками (або іншими особами) до фінансових звітів.

З метою усунення неузгодженостей в нормативних документах вітчизняного та міжнародного рівнів, варто внести доповнення у П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” в частині зазначених вище питань, що у підсумку сприятиме гармонізації вітчизняної й міжнародної облікової регламентації щодо порядку виправлення помилок у фінансових звітах підприємств України.

Список літератури: 1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, затверджений Верховною Радою України від 16.07.1999 № 996-XIV. 2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10 “Події після звітного періоду”, від 1 січня 2005 року, зі змінами. 3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки, від 01.01.2012 року, зі змінами. 4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2014 року) [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/attachments/article/290/Audit_2015_1_all.pdf. 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, затверджено наказом Мінфіну України від 28 травня 1999 року № 137, зі змінами. 6. Сотникова Л.В. Мошенничество с финансовой отчетностью: выявление и предупреждение / Л. В. Сотникова. – М.: Изд-во «Бухгалтерский учет», 2011. – 208 с.